

«Ο ΥΠΕΡΡΕΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΙΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ» -

(Εικαστικό & λογοτεχνικό εργαστήριο) – Υπ. Καθ.: Ουρανία Φραγκουλίδου & Ελένη Κελεσίδου

«Να αλλάξουμε τη ζωή»

«Να αλλάξουμε τον κόσμο»

Οι φράσεις αυτές αποτέλεσαν τα δύο βασικά συνθήματα του υπερρεαλιστικού (αλλιώς σουρεαλιστικού) κινήματος, ενός κινήματος όχι απλώς καλλιτεχνικού αλλά κοινωνικού και πολιτικού. Οι υπερρεαλιστές πιστεύουν πως ο καλλιτέχνης -αλλά και ο άνθρωπος γενικότερα- θα πρέπει χρησιμοποιώντας τη φαντασία, το όνειρο, το χιούμορ και το ασυνείδητο να σπάει τα δεσμά της καθημερινότητας και να απαλλάσσεται από προκαταλήψεις και περιορισμούς, από κάθε κομφορμισμό και συμβιβασμό. Η θεμελιώδης αυτή αρχή, η ανάγκη για νέες αντισυμβατικές συλλήψεις της ζωής και της πραγματικότητας, όλα όσα ζούμε καθημερινά -εμείς και οι μαθητές- καθώς και η ρήση του Σιμωνίδη του Κείου (6ος αι. π.Χ.) πως «η ζωγραφική είναι σιωπηλή ποίηση και η ποίηση ζωγραφική με το χάρισμα του λόγου» μας έδωσαν την ιδέα της δημιουργίας ενός εικαστικού και ταυτόχρονα λογοτεχνικού εργαστηρίου, όπου η μελέτη και πραγματοποίηση εικαστικών εργασιών καθώς και η μελέτη λογοτεχνικών κειμένων αλλά και οι απόπειρες δημιουργικής γραφής θα είχαν ως στόχους την αναζήτηση-αναγνώριση κοινών στοιχείων υπερρεαλιστικής αισθητικής, τεχνοτροπίας & θεματολογίας και τη δημιουργία μιας αμφίδρομης σχέσης και οπτικής: από τον υπερρεαλιστικό λόγο οι μαθητές-τριες θα οδηγούνταν στην εικαστική δημιουργία & από τα εικαστικά έργα στο δημιουργικό λόγο.

Η διαθεματική και βιωματική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων της Λογοτεχνίας και των Εικαστικών, η ενίσχυση της ομαδικότητας και της συνεργατικότητας, η ενίσχυση της φαντασίας, του πειραματισμού και της δημιουργικής έκφρασης, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, η γνωριμία και εκτίμηση μεγάλων έργων ελληνικής και παγκόσμιας τέχνης στις εικαστικές τέχνες και τη λογοτεχνία και τέλος η εξοικείωση με κώδικες, σύμβολα και ορολογία και χρήση αυτών για την παραγωγή προσωπικού λόγου και εικόνας υπήρξαν μερικοί ακόμη φιλόδοξοι παιδαγωγικοί και γνωστικοί στόχοι του προγράμματος.

Εικαστικό εργαστήριο

Στις εικαστικές τέχνες η απόπειρα να ζωγραφίσει κανείς στις δύο διαστάσεις του καμβά (μήκος και πλάτος) έτσι κι αλλιώς είναι μια προσπάθεια να αποδώσει την πραγματικότητα (δηλαδή το βάθος) με ψευδαισθησιακούς τρόπους: την προοπτική και τις φωτοσκιάσεις. Οι μαθητές λοιπόν της Β΄ Γυμνασίου με τη συστηματική διδασκαλία των καλλιτεχνικών μαθημάτων είχαν ήδη εξασκηθεί στην «εξαπάτηση» του θεατή. Ο Πλάτων άλλωστε αρνιόταν πεισματικά να κατατάξει τη ζωγραφική στην κατηγορία των ευγενών τεχνών (ποίηση, δράμα, γλυπτική και αρχιτεκτονική).

Με το συγκεκριμένο πολιτιστικό πρόγραμμα επανεξετάσαμε έννοιες όπως αλήθεια, ψέμα, πραγματικό και πλαστό που συνυπάρχουν στην ίδια εικόνα μπερδεύοντας λιγάκι την αντίληψη του νου.

Στις πρώτες συναντήσεις, αφού αναλύσαμε το ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της μεσοπολεμικής Ευρώπης, κατέστη σαφές ότι ο σουρεαλισμός στη ζωγραφική, όπως και τη λογοτεχνία, λειτούργησε περισσότερο ως ψυχική τάση και διάθεση, παρά ως κίνημα. Οι καλλιτέχνες που μελετήσαμε Max Ernst, Marc Chaghal, Joan Miro, αρνούμενοι τους αισθητικούς περιορισμούς και γυρνώντας την πλάτη στο υψηλό αστικό γούστο και τους τεχνοκριτικούς, πραγματοποίησαν έργα με πλούσια και ατίθαση φαντασία και αμέριστο χιούμορ. Μια γιγαντιαία χτένα ταιριάζει απόλυτα σε ένα λιλιπούτειο κρεβάτι (έργο του Rene Magritte) και τα λειωμένα ρολόγια του Dali, επιτρέπεται να αναπαύονται πάνω σε ξερόκλαδα.

Οι μαθητές, μιμούμενοι το παράδειγμα των υπερρεαλιστών, ζωγράρισαν έργα αδιαφορώντας για τις συμβάσεις της ορθής κλίμακας μεγεθών και σχημάτων, καθώς και των συμπληρωματικών χρωμάτων. Τα θέματά τους δεν είχαν λογική συνέχεια ως αναπαράσταση με αρχή, μέση και τέλος και τα μορφικά στοιχεία – σύμβολα μπορούσαν πια να ερμηνευτούν ποικιλοτρόπως, ανάλογα με την προσωπικότητά τους, τις προτιμήσεις, τα συναισθήματα και τις ιδέες. Οι τίτλοι που επέλεξαν ήταν ανακόλουθοι με τις ζωγραφικές παραστάσεις, όπως και των Andre Masson, Joan Miro κ.ά.

Με άξονα τα μελοποιημένα ποιήματα του Οδυσσέα Ελύτη επιδόθηκαν στην τεχνική του κολλάζ με έγχρωμα χαρτιά. Οι σουρεαλιστικές τους εικόνες απέπνεαν την αγάπη του νομπελίστα ποιητή και εικαστικού για το ποικιλόμορφο ελληνικό τοπίο, την βαθιά πίστη στα θεία και την εξύμνηση του έρωτα.

Τα ανδρείκελα του Giorgio de Chirico χωρίς μάτια και στόμα -θραύσματα του βιομηχανικού τοπίου- κατασκευάστηκαν από σκληρό χαρτόνι, χρωματίστηκαν και συντέθηκαν σε γιρλάντες που κοσμούν πια τις σχολικές μας αίθουσες.

Το Φεβρουάριο που μας πέρασε, ύστερα από μια συστηματική γνωριμία με το σουρεαλιστή φωτογράφο Man Ray επισκεφθήκαμε την έκθεση με θέμα «Σπουδή στον σουρεαλισμό», που πραγματοποιήθηκε στο Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας στη Θεσσαλονίκη. Εκεί τα παιδιά, αφού ξεναγήθηκαν και συζήτησαν με τον επιμελητή της έκθεσης κύριο Τάσο Σχίζα, συμμετείχαν σε workshop όπου συνέθεσαν μια δική τους παράσταση με φωτογραφίες, όπως ακριβώς έκαναν και οι υπερρεαλιστές ποιητές με το διαδραστικό παιχνίδι σύνθεσης ποιήματος, γνωστό ως «θεσπέσιο πτώμα».

Αναζητώντας σουρεαλιστικές επιδράσεις και στην επόμενη γενιά καλλιτεχνών ανακαλύψαμε τον Τσέχο Jan Svankmajer, πολυσχιδή καλλιτέχνη, σκηνοθέτη ταινιών μικρού μήκους, που υπήρξε και μέντορας του Tim Burton (Ψαλιδοχέρης, Νεκρή νύφη) και τον Terry Gilliam (Brazil, Αδελφοί Grimm). Παρακολουθήσαμε τα φιλμ «Darkness light Darkness» και «Dimensions of Dialogue» (τεχνική stop motion animation), που εξυμνούν την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης σκέψης, την ανάγκη για συνεργασία και συνύπαρξη και έτσι έγινε βαθύτερα κατανοητό ότι οι σουρεαλιστές λόγιζαν εαυτόν περισσότερο στοχαστές που ζωγράφιζαν, έκαναν θέατρο, κινηματογράφο, έγραφαν ποίηση, παρά καλλιτέχνες.

Η αφορμή για να δουλέψει όλη η ομάδα πάνω στο ίδιο έργο δόθηκε χάρη στο σύγχρονό μας Ρώσο σουρεαλιστή ζωγράφο Vladimir Kush (1965). Με ιδιαίτερο κέφι οι μαθητές ζωγράρισαν ένα πελώριο ιστιοφόρο (καραβέλα) πάνω σε μια πολυτάραχη θάλασσα που αντί για πανιά φέρει γιγάντιες πεταλούδες (η ερμηνεία του έργου δική σας...).

Ίσως δεν έχει σημασία πόσες και πόσο διαφορετικές εργασίες γίνανε, γιατί το απόσταγμα αυτής της εβδομαδιαίας συνάντησης μας λίγο πριν τις ποικίλες απογευματινές δραστηριότητες των παιδιών και τα διαμαρτυρόμενα στομάχια μας ήταν το εξής: στην τέχνη όπως και στη ζωή επιβάλλονται πολλά, αλλά επιτρέπονται και άλλα τόσα.

Η μοναδικότητα του κινήματος που μελετήσαμε στο φετινό καλλιτεχνικό πολιτιστικό πρόγραμμα ήταν το γεγονός ότι πρώτη φορά ίσως καλλιτέχνες σε χαλεπούς καιρούς εστίασαν με τόση επιμονή στην ανθρώπινη ψυχή και τις μύχιες-κρυφές σκέψεις του καταπονημένου νου. Ξεπεράσανε την κανονιστική λειτουργία στην ζωγραφική (σύνθεση, δομικά στοιχεία, χρώμα, κορύφωση) αλλά και τη ζωή.

Ίσως χάρη σ' αυτήν την νεότερη νοοτροπία οι ανατρεπτικοί για τα δεδομένα της εποχής σουρεαλιστές καλλιτέχνες να λειτούργησαν και ως παράδειγμα γόνιμης αυθαιρεσίας στην κατεστημένη σκέψη. Στην απολογιστική μας συνάντηση άλλωστε πολλοί μαθητές υποστήριξαν ότι προτιμούν τη φαντασία, το όνειρο, το χιούμορ των περιέργων αυτών τύπων (Dali, Magritte, Miro) παρά τον παραλογισμό και τη σοβαροφάνεια των εκάστοτε πεφωτισμένων δασκάλων (συμπληρώνω εγώ αν μου επιτρέπετε).

Άλλωστε αυτό που ζούμε τώρα δεν είναι σουρεαλισμός ;;;

Λογοτεχνικό εργαστήριο

Σε μία προσπάθεια να παρουσιαστούν περιληπτικά τα θέματα που μας απασχόλησαν, η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε και οι δραστηριότητες που έλαβαν χώρα θα λέγαμε τα εξής:

- Αρχικά, έγινε μία **απόπειρα προσέγγισης του πνευματικού και ιστορικού πλαισίου εμφάνισης του υπερρεαλισμού στη λογοτεχνία** εστιάζοντας α. στα κοινωνικο-πολιτικά χαρακτηριστικά του μεσοπολέμου, β. στην εμφάνιση επαναστατικών πολιτικών ιδεολογιών και της ψυχανάλυσης (καθώς άσκησαν μεγάλη επιρροή στο κίνημα του υπερρεαλισμού) αλλά και γ. στον μοντερνισμό (τέλη 19^{ου} αι.) (στόχος, βασικά χαρακτηριστικά μοντέρνας ποίησης) ως «προδρόμου» απ' όπου γεννήθηκαν στις **αρχές του 20^{ου} αι. τα λεγόμενα κινήματα της Πρωτοπορίας: Φουτουρισμός, Εξπρεσιονισμός, Νταντά, Υπερρεαλισμός.**

- Στη συνέχεια στις συναντήσεις μας ασχοληθήκαμε:
 - με **Γάλλους ποιητές οι οποίοι συνδέθηκαν με το κίνημα του υπερρεαλισμού**, όπως τον **Γκυγιώμ Απολλιναίρ** (1880-1918) (*θεμελιωτή της οπτικής-σχηματικής ποίησης και πρόδρομο του κινήματος*), τον **Αντρέ Μπρετόν** (1896-1966) (*τον κυριότερο θεωρητικό του υπερρεαλισμού*), τον **Πωλ Ελύαρ** (1895-1952) (*από τις πλέον προβεβλημένες μορφές του κινήματος, όμως με τάσεις αποκλίνοσες*) & το **Ζακ Πρεβέρ** (1900-1977) (αποχωρεί από το κίνημα μετά το 1930),
 - καθώς και με τους **κυριότερους Έλληνες υπερρεαλιστές ποιητές**, τον **Ανδρέα Εμπειρίκο** (1901-1975) (στα 1935 δημοσιεύεται η «Υψικάμινος», το πρώτο υπερρεαλιστικό κείμενο στην Ελλάδα, όπου χρησιμοποιείται η αυτόματη γραφή) και το **Νίκο Εγγονόπουλο** (1907-1985), αλλά και τον **Οδυσσέα Ελύτη** (1911-1996) (που θα δεχτεί έντονες

επιδράσεις από τον υπερρεαλισμό κυρίως στις 2 πρώτες του ποιητικές συλλογές και στα επόμενα έργα του θα κρατήσει «στοιχεία υπερρεαλιστικά») & το στιχουργό-ποιητή **Νίκο Γκάτσο** (1911-1992) (στα 1943 δημοσιεύει το μοναδικό του ποιητικό κείμενο, την «Αμοργό», επηρεασμένος από τον υπερρεαλισμό).

- Στη διάρκεια αυτών των συναντήσεων συνήθεις δραστηριότητές μας ήταν η **ανάγνωση και η ακρόαση αναγνώσεων αλλά και μελοποιημένων ποιημάτων**, η ερμηνευτική προσέγγιση και η μελέτη χρήσιμων βιογραφικών και εργογραφικών πληροφοριών. Στόχος να ανακαλύψουμε τα βασικά χαρακτηριστικά του υπερρεαλισμού στην ποίηση (μορφή, θεματολογία, εκφραστικά μέσα) (1) και τα **ιδιάζοντα στοιχεία που χαρακτηρίζουν το συνολικό έργο αυτών των ποιητών**.

- Θέλοντας όμως η επαφή με τη ποίηση να έχει έναν πιο δημιουργικό, προσωπικό, εναλλακτικό και παιγνιώδη χαρακτήρα, αφιερώσαμε πολύ χρόνο σε ασκήσεις δημιουργικής γραφής: σουρεαλιστικά παιχνίδια όπως «το θεσπέσιο πτώμα», απόπειρες αυτόματης γραφής και παραγωγής περιγραφικού, αφηγηματικού και (γιατί όχι;) ποιητικού λόγου, όπως φανταστικές αφηγήσεις (2), ανακατασκευές-ανασυνθέσεις ποιημάτων, περιγραφές σουρεαλιστικών ζωγραφικών έργων και φωτογραφιών (γραπτά αλλά και προφορικά). «Αφορμή» κάθε φορά τα ποιητικά κείμενα αλλά και επιλεγμένα εικαστικά έργα (των *Rene Magritte, Vladimir Kush, Salvador Dali, Paul Delvaux, Marc Chagall, Juan Miro, Man Ray* κά). (Βλ. Παράρτημα)

- Τέλος, μας απασχόλησε ο υπερρεαλισμός σε άλλες μορφές τέχνης (κινηματογράφος, μουσική, φωτογραφία, κόμικς). Η προβολή της ταινίας «Διάλειμμα», η ακρόαση τραγουδιών και η αναζήτηση υπερρεαλιστικών στοιχείων στους στίχους του Νίκου Γκάτσου αλλά και νεότερων δημιουργών (όπως ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου) καθώς και η επίσκεψη σε έκθεση φωτογραφίας με τίτλο «Σπουδή στο σουρεαλισμό», έγιναν αφορμή για κουβέντα και παραγωγή γραπτού λόγου (3). (Βλ. Παράρτημα)

Σημείωση (1) Η ποίηση για τους υπερρεαλιστές δεν είναι πια η έκφραση των ιδεών ή των συναισθημάτων, αλλά η δημιουργία μιας σειράς εικόνων. Ως το πιο αποτελεσματικό μέσο για την αναπαράσταση της εικόνας θεωρήθηκε η μεταφορά, που όμως τώρα δεν στηρίζεται στην αναλογία, αλλά στην απόκλιση και την αντίφαση. «Λύσε τα μάγια με τα λιμάνια των βλεφαρίδων», «Οι ταξιδιώτες... υλοτόμοι πάντα του ίδιου πόθου» γράφει ο Ν. Εγγονόπουλος και ο Αντρέ Μπρετόν στην «Ελεύθερη ένωση»: «Η γυναίκα μου με μέση σβίδρας ανάμεσα στα δόντια της τίγρης... Η γυναίκα μου με ώμους σαμπάνιας...».

Σημείωση (2) Πρόκειται κυρίως για αφηγήσεις φανταστικών ταξιδιών, μια και στον υπερρεαλισμό κυρίαρχο είναι το μοτίβο του ταξιδιού που εκφράζει την ανάγκη του ανθρώπου για φυγή από την ασφυκτική πραγματικότητα.

Σημείωση (3) Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης στην έκθεση, αφού επέλεξαν μία φωτογραφία που τους άγγιξε και εντυπωσίασε ιδιαίτερα, έγραψαν (στα σκαλιά ή στο πάτωμα!) γι' αυτήν, προσπαθώντας να την περιγράψουν (θέματα, σχήματα, μορφές, χρώματα...), να εντοπίσουν τα σουρεαλιστικά στοιχεία της (δηλ. στοιχεία φαντασίας, παράλογα, ονειρικά, χιουμοριστικά, στοιχεία αταίριαστα που συνυπάρχουν δημιουργώντας μια νέα παράξενη πραγματικότητα, παραμόρφωση χώρων ή αντικειμένων...) και να καταγράψουν σκέψεις και συναισθήματα που τους προκάλεσε αντικρίζοντάς την.

Κλείνοντας, φυσικά, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους μαθητές και τις μαθήτριες που αγνοώντας την κούραση και την πείνα του μεσημεριού ήταν πιστοί στα ραντεβού της Πέμπτης...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ένα μικρό μόνο μέρος της δουλειάς των παιδιών δημοσιεύεται σ' αυτό το τεύχος, ενώ άλλα κομμάτια έχουν αναρτηθεί ήδη στο blog του σχολείου ή/και δημοσιευτεί σε προηγούμενο τεύχος της σχολικής εφημερίδας («Ένα φανταστικό ταξίδι», του Δημήτρη Κωνσταντάρα).

Rene Magritte, “Personal Values”

Ο πίνακας που θα περιγράψω είναι του *Rene Magritte* και θα τον ονομάσω «Το δωμάτιο που συνδέει τον εσωτερικό μας κόσμο με τον εξωτερικό». Ο πίνακας απεικονίζει ένα υπνοδωμάτιο και είναι επηρεασμένος από τον σουρεαλισμό. Κυρίαρχο στοιχείο του είναι η φαντασία και το παράλογο. Ο *Magritte* έχει ζωγραφίσει τα πράγματα στο «πραγματικό» τους μέγεθος εκτός από μια τεράστια χτένα, ένα μεγάλο γυάλινο ποτήρι, ένα μαύρο πινέλο, ένα σπέρτο και ένα «σφουγγαράκι» μακιγιάζ (εξίσου μεγάλα κι αυτά), ανατρέποντας έτσι την κλίμακα. Πάνω στον τοίχο δεν υπάρχουν πίνακες αλλά είναι ζωγραφισμένος ο ουρανός. Ο ζωγράφος πιθανά θέλει να μας δείξει την άμεση σχέση των ανθρώπων με τη φύση. Η χτένα που βρίσκεται πάνω στο κρεβάτι μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σκάλα για ν' ανεβούμε στον ουρανό, σε έναν άλλο κόσμο, διαφορετικό. Το σφουγγάρι πάλι που βρίσκεται στο πάτωμα μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε ως σκαμπό για να καθίσουμε. Το παράθυρο που φαίνεται από τον καθρέφτη της ντουλάπας μάς δείχνει πως πρέπει πρώτα να ανοίξουμε όλες τις εσωτερικές πόρτες για να φτάσουμε στο στόχο μας. Δεν είναι κάτι εύκολο και γρήγορο, θέλει υπομονή και επιμονή η εξωτερίκευση των συναισθημάτων μας.

Ιωάννα Πασσαλή

Vladimir Kush, “Arrival of the Flower Ship”

Ο πίνακας του *Vladimir Kush* απεικονίζει ένα ολόλευκο καράβι που τα πανιά του έχουν αντικαταστήσει ροζ λουλούδια και τα κατάρτια του τα πράσινα κοτσάνια τους. Βρίσκεται σε μια ήρεμη θάλασσα, μοιάζουν όλα να είναι ακίνητα, γεγονός που μας δημιουργεί ένα αίσθημα ηρεμίας και γαλήνης. Το μόνο που διαταράσσει αυτή την ησυχία είναι κάποιοι άνθρωποι πάνω σε πέταλα ανθών, ίδια με τα «πανιά» του πλοίου, οι οποίοι κατευθύνονται προς αυτό. Υπάρχουν και κάποιες άλλες φιγούρες πάνω σ' ένα βράχο που είτε ψαρεύουν είτε κάνουν σινιάλο με τα πελώρια φύλλα τους είτε ζητωκραυγάζουν, γιατί επιτέλους πλησίασε ένα καράβι! Τα χρώματα είναι απαλά και ο κύριος παράγοντας που δημιουργεί αυτήν την αρμονία. Τα σύννεφα μοιάζουν θορυβώδη και μαζί με τα βουνά εισχωρούν στη θάλασσα. Τα σουρεαλιστικά στοιχεία του πίνακα είναι το γεγονός ότι τα λουλούδια χρησιμεύουν ως πανιά ενός πλοίου, οι άνθρωποι μπορούν και επιπλέουν πάνω στα πέταλα και τα φύλλα αυτών των λουλουδιών και η ύπαρξη σύννεφων δεν επηρεάζει τα νερά της θάλασσας που μοιάζουν με γαλάζιο σεντόνι. Ο τίτλος που θα έδινά είναι: «Ροζ όνειρα σε γαλάζιο φόντο».

Άννα Ζαρταλούδη

Μερικά σχόλια για την ταινία του Ρενέ Κλερ «Διάλειμμα» (1924)

Η ταινία την οποία παρακολουθήσαμε ονομάζεται «Διάλειμμα» και είναι δημιούργημα των Ρενέ Κλερ και Φράνσις Πικάμπια. Είναι μια χιουμοριστική ταινία –μικρής διάρκειας- η οποία ανατρέπει τα καθιερωμένα και έχει κυρίαρχο το στοιχείο του σουρεαλισμού. Στην ταινία δεν υπάρχει μια λογική συνοχή. Στην αρχή βλέπουμε μια μπαλαρίνα να χορεύει και μετά παρακολουθούμε τη σταδιακή της μεταμόρφωση σ' ένα μουσάτο άντρα με γυαλιά που χορεύει μπαλέτο. Στη συνέχεια αλλάζει τελείως το σκηνικό, καθώς βλέπουμε μια καμήλα να κουβαλάει μια νεκροφόρα και από πίσω μια πομπή ανθρώπων να την ακολουθεί. Η νεκροφόρα είναι «στολισμένη» με στεφάνια που αντί για λουλούδια έχουν κουλούρια, τα οποία τα τρώνε κιάλας κάποιοι συγγενείς του νεκρού. Κάποια στιγμή βλέπουμε τη νεκροφόρα να προχωρά μόνη της, χωρίς την καμήλα, και από πίσω να τρέχουν οι συγγενείς για να την προλάβουν. Η νεκροφόρα κάνει το γύρο ενός ομοιώματος του πύργου του Άιφελ και συνεχίζει πηγαίνοντας πολύ γρήγορα, κατεβαίνοντας κατηφόρες και ανεβαίνοντας ανηφόρες! Την βλέπουμε να τρέχει πάνω στις ράγες ενός τρένου το οποίο μάλλον βρίσκεται σε λούνα παρκ και το φέρετρο κάποια στιγμή πέφτει και κατακυλάει στους αγρούς. Οι συγγενείς και οι φίλοι προλαβαίνουν και φτάνουν στο σημείο, όταν ξαφνικά ανοίγει το φέρετρο και βγαίνει από μέσα ο νεκρός ντυμένος ως μάγος-μαέστρος που τους εξαφανίζει όλους έναν-έναν και στο τέλος τον ίδιο του τον εαυτό! Κατά τη γνώμη μου, η ταινία αυτή διακωμωδεί το θάνατο και υμνεί τη ζωή!

Σωτηρία Τοπούζη

(Δείτε την ταινία: http://www.youtube.com/watch?v=6x7MXbeE8Nc&feature=player_embedded#!)

Απόσπασμα από μία προσπάθεια ανασύνθεσης του ποιήματος «Υμνος δοξαστικός για τις γυναίκες π' αγαπούμε» του Ν. Εγγονόπουλου

(συγχωρέστε μας για την ιεροσυλία!):

[...] είν' οι γυναίκες π' αγαπούμε σαν τα ρόδια

έρχονται και μας βρίσκουνε

τα χείλη τους

σα ρόδια

με τους μαστούς τους καταργούν τη μοναξιά μας

με τα λευκά τους χέρια

μεσ' τα μαλλιά μας εισχωρούν βαθειά

και τα κοσμούνε

σαν ακρογιάλια φωτεινά

όταν βρέχη

σα δάκρυα

(και συμπληρώνει ο ίδιος) πέφτουν απ' τον ουρανό

όταν ο ήλιος λάμπει

σαν τις ακτίνες του φωτίζουν τη ζωή μας!!!

Δημοσθένης Πλουμής

«Η Αυγή», Paul Delvaux

Κι ένα χιουμοριστικό ποιηματάκι που σκάρωσε πάνω στη σχηματική απεικόνιση μιας μύγας η Παναγιώτα Πασσαλή:

Με ζάλισε μια μύγα τη ζάλισα κι εγώ
Την κοίταξα με μίσος με κοίταξε κι αυτή
Ερχόμενη στ' αυτί μου
Μου είπε πώς περνά τη δύσκολη ζωή της
Μα εγώ δεν την κατάλαβα και τα 'βαλα μαζί της
Άρχισα να την κυνηγώ χτυπώντας παλαμάκια
Και βρήκε ευκαιρία για χορό και παιχνιδάκια
Με απορία την κοιτώ μα ψίθυρο δεν βγάζω
Τη μοίρα μου κατηγορώ και θέλω να πετάξω
Μα λες και τ' άκουσε η μοίρα
Κι αμέσως φόρα πήρα
Έβγαλα φτερά στην πλάτη
Και της μπήκα μες το μάτι!

Η Στεφανία Παπαμέτη ξεκινά έτσι το φανταστικό ταξίδι της:

Ξύπνησα μυρίζοντας ένα από τα λίγα πράγματα που μου θυμίζουν τα παιδικά μου καλοκαίρια, μαλλί της γριάς. Ένιωθα την απαλή του υφή στις άκρες των δακτύλων μου και τις μικρές ζαχαρένιες ίνες του να γαργάλανε τη μύτη μου. Κράτησα τα μάτια μου κλειστά, αρνούμενη πεισματικά ν' αφήσω τον καταιγισμό των ανέμελων αναμνήσεων να φύγουν. Πού βρέθηκε μαλλί της γριάς τέτοια εποχή μέσα στο σπίτι; Πώς γίνεται η αίσθηση αυτή να είναι τόσο αληθινή; Άνοιξα τα μάτια μου γεμάτη απορία για να αντικρίσω το κενό ταβάνι με τις αφίσες των One Direction, αντί αυτού όμως βρέθηκα μπλεγμένη μέσα σ' ένα φουντωτό ροζ σύννεφο. Η πρώτη μου σκέψη ήταν ότι ήρθε το τέλος του κόσμου και πέθανα στον ύπνο μου. Το θέμα είναι αν δικαιούμαι τον παράδεισο, γιατί κάπως έτσι τον φανταζόμουν πάντα. «Αποπνικτικό», ειδυλλιακό, γαλάζιο με χρυσές και πορτοκαλί ανταύγειες του ήλιου και βαμβακένια σύννεφα που βάφονται ροζ από τα χρώματα του δειλινού... Και μετά έκανα τη βλακεία να κοιτάξω κάτω για να χάσω τον ειρμό της σκέψης μου και μαζί την αναπνοή μου. Πάσχιζα να ηρεμήσω τους ξέφρενους χτύπους της καρδιάς μου και να ξαναβρώ την αυτοκυριαρχία μου, καθώς κοίταζα από μεγάλο υψόμετρο την ήρεμη βαθιά μπλε θάλασσα. Τι στο καλό έκανα εδώ; Πώς βρέθηκα να ταξιδεύω πάνω από τη θάλασσα; [Συνεχίζεται...]

“Le baiser”, Rene Magritte